

Ülkər Bayramova
Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasının doktorantı
AZ 1014, Bakı şəhəri, Rəşid Behbudov 75
E-mail: ubayramova@its.gov.az

BƏDURƏ ƏFQANLININ YARADICILIĞINDA MİLLİ GEYİM ESKİZLƏRİ

Xülasə: Məqalədə Bədurə Əfqanlı tərəfindən Azərbaycan teatrı üçün yaradılmış milli geyim eskizlərindən danışılır. Müəllif qeyd edir ki, fəaliyyət göstərdiyi illər ərzində o, orijinallığı, özünəməxsusluğu, parlaq milli xarakteri ilə seçilən çoxlu eskiz yaratmışdır. Həcər, Şəmsi (“Eşq və intiqam”, S.S.Axundov), Mahmud bəy, Hürü nənə (“Müsibəti-Fəxrəddin”, N.B.Vəzirov), Nüsret (“Şirvan gözəli”, Ə.Məmmədخانlı) və bir çox başqa obrazların geyim eskizləri bu qəbildəndir. Məqalədə B.Əfqanlının Azərbaycan teatr-dekorasiya sənətinə böyük töhfələr verdiyi vurğulanır.

Açar sözlər: Teatr-dekorasiya sənəti, geyim eskizləri, Bədurə Əfqanlı, Nəcəf bəy Vəzirov, Süleyman Sani Axundov.

Azərbaycan teatrında milli geyim formaları qədim tarixə malikdir. Obrazların zahiri görünüşü, onların geyimləri, tamaşa zamanı istifadə etdikləri əşyalar, aksesuarlar teatr sənətinin inkişafının bütün dövrlərində əsas bədii ifadə vasitələrindən biri kimi hər zaman diqqət mərkəzində olmuşdur.

Azərbaycan peşəkar teatrının formalaşması teatr rəssamlığının qarşısında yeni inkişaf perspektivləri açdı. Lakin uzun müddət teatr rəssamlığı, o cümlədən milli geyimlər şərti xarakter daşmışdır. Teatrda rəssam funksiyasını adətən rejissor öz üzərinə götürür, hazır paltarlardan, rekvizitlərdən istifadə olunurdu.

Yalnız ötən əsrin 20-ci illərinin ortalarından etibarən Azərbaycan teatrında peşəkar səhnəqrafiya ənənələri formalaşmağa başladı. Vaxtilə Ə.Əzimzadə, B.Kəngərli, Ə.Hüseynzadə tərəfindən əsas qoyulan teatr rəssamlığı sənəti sonralar R.Mustafayev, Ə.Abbasov, İ.Seyidova, Ə.Fətəliyev və başqaları tərəfindən davam etdirildi. Onlardan biri də istedadlı teatr tərtibatçısı, xalq rəssamı Bədurə Əfqanlı (1912-2002) idi. Milli səhnə rəssamlığının inkişafında digər rəssamlarla yanaşı, onun da böyük yaradıcı əməyi vardır. Ümumiyyətlə, qeyd edilməlidir ki, “teatr rəssamlığının formalaşmasında İ.Seyidova, B.Əfqanlı, İ.Axundov, S.Yefimenko, N.Fətullayev, S.Şərifzadə, Ə.Fətəliyev kimi rəssamların böyük xidmətləri olmuşdur” [1, 275].

B.Əfqanlının ömür və sənət yolları teatrla sıx bağlı idi. O, Bakıdakı rəssamlıq məktəbində təhsil alıb və 1931-ci ildə buranı bitirib. “Bakı Rəssamlıq Məktəbinin qrafika şöbəsinə daxil olan gənc qız dünya incəsənət tarixini öyrənməyə böyük həvəs göstərdi. Sonralar müxtəlif şəhərlərdə - Moskvada, Sankt- Peterburqda yerləşən qalereya, teatr və etnoqrafiya muzeylərini dolaşdı. Gördükləri fikirlərini bir istiqamətə yönəltdi. Bütün bunlar da onun fikrini qətiləşdirdi - teatr rəssamı olmalıdır. Diplom işinin mövzusu V.Şekspirin “Otello” faciəsi idi. Çəkdiyi eskizlər, qurduğu kompozisiyalar, tapdığı yeni rəng çalarları onu həm təkrarçılıqdan uzaqlaşdırdı, həm də özünəməxsus bir diplomçu kimi fərqləndirdi” [6]. Sonralar B.Əfqanlı uzun illər ərzində Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrında, Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrında, həmçinin Azərbaycanfilm kinostudiyasında geyim üzrə rəssam kimi məhsuldar fəaliyyət göstərmişdir. “Bədurə Əfqanlı 1938-ci ildə Azərbaycan Dövlət Dram Teatrına dəvət aldı. Teatrda rəssam assistenti kimi işə başladı. Çox keçmədi ki, tamaşalara müstəqil quruluşlar verdi. Sonralar Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının bir sıra tamaşaları Bədurə Əfqanlının rəssamlığı ilə təqdim edildi. Milli Dram Teatrında

«Aydın», «Solğun çiçəklər», «Aslan yatağı», «Qatır Məmməd», «Məhəbbət», «Bahar», «Köhnə dostlar», «İnsan», «İşıqlı yollar», «Bir evin sirri», «Rəqs müəllimi», «Namus», «Bahar suları», Opera və Balet Teatrında «Sevil», «Leyli və Məcnun», Rus Dram Teatrında «Vaqif», «Aydın» və digər tamaşalara geyim eskizləri çəkdi. O, təkçə geyim eskizləri vermir, həm də bir çox tamaşaların rəssamlıq tərtibatını, obrazların qrimlərinin eskizlərini hazırlayırdı. Rejissorlar və dramaturqlar Bədurə Əfqanlı ilə həvəslə işləyirdilər. Çünki o, öz bədii tərtibatıyla səhnələşdirilən əsərlərin ideyasını açmaqda rejissorlara kömək edirdi” [5].

Göründüyü kimi, B.Əfqanlı teatrda çalışdığı dövrdə C.Cabbarlı, S.Vurğun, M.İbrahimov, Ə.Məmmədyanlı, İ.Əfəndiyev kimi görkəmli ədiblərin əsərlərinə bədii tərtibat vermiş, obrazların geyim eskizlərini hazırlamış, tanınmış rejissor və aktyorlarla birlikdə çalışmışdır. İstedadlı teatr rəssamının yaratdığı bir çox eskizlər hazırda Azərbaycan Dövlət Teatr Muzeyində, həmçinin Moskvada, A.A.Baxruşin adına Rusiya Mərkəzi Teatr Muzeyində mühafizə edilir.

B.Əfqanlının geyim eskizləri üçün millilik, həyatilik, obrazın daxili aləmini və xarici cizgilərini dolğun əks etdirmək kimi mühüm xüsusiyyətlər xarakterikdir. Rəssam eskizləri işləməzdən öncə obrazın xarakteri ilə tanış olur, onun həyat tərzi, dünyagörüşü, cəmiyyətdə tutduğu mövqe barədə məlumat toplayırdı. B.Əfqanlının yaratdığı bir çox geyim nümunələri yeni olub əvvəllər

mövcud olmayan eskizlər idi. Misal üçün, N.B.Vəzirovun “Müsiabəti-Fəxrəddin” faciəsinin geyim eskizləri (1939-40-cı illər mövsümü) orijinal xarakter daşıyırdı. Belə ki, əsrin əvvəllərində oynanılan tamaşalarda bir qayda olaraq geyim eskizləri olmur, əldə olan hazır paltarlardan istifadə edilirdi. Sonralar isə eskizlər əsasən rus rəssamları tərəfindən yaradılırdı ki, onlar da bilmədən geyimin milli məzmununu təhrif edir, stereotip xarakterli formalara müraciət edirdilər. Bu baxımdan Bədurə Əfqanlının işlədiyi bir çox eskizləri orijinal nümunə kimi dəyərləndirmək olar. O, bəzən başqa bir tanınmış teatr rəssamı olan Əsgər Abbasovla birlikdə çalışır, müxtəlif obrazlar üçün fərdi cizgiləri əks etdirən xarakterik eskizlər yaradırdı. Belə ki, 50-ci illərdə “Müsiabəti-Fəxrəddin”in eskizlərini iki rəssam birlikdə hazırlamışdı.

B.Əfqanlının geyim eskizlərində milli xarakter güclüdür. Rəssam milli geyimləri diqqətlə öyrənmiş, onlardan eskizlər yaradarkən məhərətlə istifadə etmişdir. Belə ki, S.S.Axundovun “Eşq və intiqam” pyesi üçün yaradılmış əksər eskiz nümunələri milli xarakteri ilə yadda qalır. Maraqlıdır ki, obrazın kimliyinə, xarakterinə diqqət yetirən, eskizi məhz bunun əsasında qurmağa çalışan rəssam geyimi həm də qəhrəmanın sosial simasına, məşğuliyyətinin xüsusiyyətlərinə, ictimai mənşəyinə uyğunlaşdırmağa çalışmışdır. Sözü gedən pyesdəki Əlimərdan, Şahbaz bəy, Həcər xanım, Çingiz, Şəmsi və digər surətlər parlaq olduqları qədər də fərqli və özünəməxsusdur. Rəssam hər bir obraz üçün fərdi geyim eskizləri işləməmiş, obrazı daha dolğun, dramatik və xarakterik tərzdə əks etdirməyə çalışmışdır.

Həcər obrazı pyesin əsas surətlərindən biridir. Rəssam bu obrazın geyim eskizinə xüsusi həssaslıqla yanaşmışdır. Həcər xanım kübar bir qadındır, deməli onun geyimi kübar Azərbaycan qadınlarına xas olan tərzdə həll edilməlidir. Geyim tiplərini diqqətlə öyrənən rəssam Həcər xanım üçün mükəmməl geyim nümunəsi hazırlamış, hər bir xüsusiyyəti ən kiçik cəhətlərinə qədər nəzərə almışdır. Onun əynində kübar Azərbaycan qadınlarına xas olan tünd qırmızı rəngli, kənarları sarı-qızılı saplarla işlənmiş məxmər kofta, uzun göy rəngli tuman vardır. Koftanın altından görünən uzun qollu ağ köynək obrazı daha da rəngarəng göstərir. Rəssam onun başında açıq-sarı rəngli zərif örpək təsvir etmişdir. Geyim eskizinin əsas elementləri bunlardır. Həmin elementlər XIX əsrin ikinci yarısında kübar qadın obrazının tipik nümunəsini əks etdirir. Rəssam geyimlə yanaşı, aksesuarlara, bəzək əşyalarına da diqqət yetirmişdir. Həcər xanımın boğazında geyiminə uyğun ay-ulduz həmail, ondan aşağıda sinəbəndə rəbt edilmiş üç qızıl medalyon, barmaqlarında bir neçə qızıl üzük və s. vardır. Obraz olduqca təbii, həyati, inandırıcı təsir bağışlayır.

Rəssam geyimlə yanaşı, surətin simasını da diqqətlə işləmişdir. Həcər xanımın siması canlı və təbii təsir bağışlayır. Gözlərimiz önündə nəcib, səmimi, yaş 50-ni haqlasa da, gənclik tərəvətini itirməmiş ləyaqətli bir Azərbaycan qadını canlandır. Özünü toxtaq tutmasına, qiymətli daş-qaş taxmasına baxmayaraq tamaşaçı onun üzündə, gözlərində ifadə olunan kədəri sezir. Həcər xanım zəngin bəy ailəsinin nümayəndəsi olsa da, tale ona çox acılar yaşatmışdır. Rəssam bütün bunları çox aydın tərzdə obrazın geyimində və simasında açıb göstərə bilmişdir.

Bunun əksinə olaraq Yasəmənin geyimi sadə və təmkinlidir. Həcər xanımın geyindiği qızılı işləməli bahalı kofta Yasəmənin üçün əlçatmazdır; rəssam onun geyimini daha sadə vasitələrlə təsvir edir. Bir-biri ilə yaxın rəfiqə olmasına baxmayaraq onların arasında dərin sosial uçurum vardır; B.Əfqanlı fərqli geyim nümunələri vasitəsilə bunu çox aydın əks etdirmişdir. Eyni zamanda Yasəmənin də geyimi özünə görə milli xarakter daşıyır; onun kasıb kəndli qadınına xas olan sadə, lakin zövqlü libası vardır.

“Eşq və intiqam” pyesində B.Əfqanlı tərəfindən işlənmiş əsas eskizlərdən biri də Şəmsi bəyin geyimidir. Onun geyimi gözəgəlimli olmaqla bərabər, həm də milli xarakter daşıyır. Eyni zamanda obrazın zahiri görünüşü ilə kübar xarakteri arasında müəyyən bir uyğunsuzluq vardır. Rəssamın obraza yaxşı münasibət bəsləməsi belə bir uyğunsuzluğun meydana çıxmasına səbəb olmuşdur. Şəmsinin kübar geyimdən daha çox qıvrıq çöl geyimini xatırladan görünüşü obrazı müəyyən mənada idealizə edir.

B.Əfqanlı “Eşq və intiqam” pyesində iştirak edən sadə obrazların maraqlı surətlərini kağız üzərində canlandırır. Bu sırada Heydərqulu surəti diqqəti xüsusilə cəlb edir. Bu surət olduqca xarakterik kəndli geyiminə malikdir. Heydərqulunun əynində açıq-qəhvəyi rəngli uzun çuxa, belində tünd qəhvəyi rəngdə qurşaq, başında motal papaq, ayağında çarıq vardır; şalvarının balaqları corabın içinə salınmışdır. Qeyd olunan bu geyim tipinə XIX əsr – XX əsrin əvvəllərində Azərbaycanın əksər bölgələrində təsadüf etmək olardı. Bu geyim forması nisbətən universal xarakter daşıyaraq müxtəlif yerlərdə, əsasən aran zonasında yayılmışdı. Bu sadə kəndli geyimini hətta Bakı, Gəncə kimi iri şəhərlərdə və onların ətrafında görmək mümkündür. XX əsrin əvvəllərində yaşamış rəssam Abbas Hüseynin çəkdiyi məşhur “Su satan kişi” əsərindəki obrazın geyimi ilə Heydərqulu obrazının geyimi arasında maraqlı oxşarlıq vardır. Bu cəhət həmin geyimin geniş coğrafi yayılmaqlı olduğunu göstərir.

B.Əfqanlının yaradıcılığında N.Vəzirov dramaturgiyası mühüm yer tutur. Böyük dramaturqun “Müsibəti-Fəxrəddin” faciəsi Milli Akademiyada Dram Teatrında oynanılan zaman (ötən əsrin 40-cı illərində) onun geyim eskizlərini B.Əfqanlı çəkmişdir. Əsər üçün çəkilmiş obrazlar qalereyası B.Əfqanlının dəst-xəttinə xas olan dolğun bədii ifadə formalarına malikdirlər. Realist zahiri görünüş, neytral fon, zəngin, canlı üz ifadəsi, xarakterik geyim nümunələri, bəzək və aksesuarlar – bütün bunlar faciə əsərinin geyim eskizlərini xarakterizə edən əsas cəhətlərdir. Fəxrəddin, Mahmud bəy, Hürü nənə və başqa surətlərin geyimləri məhz dramaturqun təsvir etdiyi formalara uyğun tərzdə verilmişdir.

Əsərin aparıcı surətlərindən biri olan Mahmud bəyin geyimi maraqlı doğurur. Əgər uzaq yerdə təhsil alıb qayıtmış Fəxrəddinin geyimində Avropa xüsusiyyətləri özünü büruzə verirsə, Mahmud bəyin geyimində milli xüsusiyyətlər üstündür. Onun əynində qara rəngli uzun, vəznəli xələt, ayağında sürməyi rəngli mahud şalvar vardır; şalvarın balaqları yaşıl rəngli uzunboğaz çəkmənin içindəki çəkilmişdir. Rəssam onun başında tünd sürməyi rəngli buxara papaq, belində gümüş işləməli xəncər təsvir etmişdir. Bu xüsusiyyətlər obrazın yüksək zümrənin nümayəndəsi olmasından xəbər verir. Onun xarici görünüşü kifayət qədər yığcam və xarakterikdir. Eyni zamanda Mahmud bəyin uzunboğaz çəkməsinin yaşıl rəngi

bir qədər qeyri-təbii təsir bağışlayır, çünki uzunboğaz çəkmələr adətən tünd rəngdə olur. B.Əfqanlının Mahmud bəyin zahiri görünüşündə müraciət etdiyi geyim tipi müəyyən dəyişiklik və əlavələrlə həmin dövrdə Azərbaycanda yayılmış gənc zadəgan kostyumunun ümumi mənzərəsini əks etdirir. Maraqlıdır ki, mənbələrdə də həmin geyim tipinə təsadüf olunur. B.Əfqanlının işlədiyi Mahmud bəyin geyimi ilə görkəmli rus rəssamı V.V.Vereşşagin XIX əsrin 60-cı illərində çəkdiyi “Varlı şuşalı gənc şahin ilə” qrafik rəsminə təsvir olunan gəncin zahiri görünüşü, geyimi arasında müəyyən oxşarlıq vardır. Bu cəhət B.Əfqanlının eskizlər üzərində işlərkən mənbələrə müraciət etdiyini, dövrün geyim xüsusiyyətlərini incəliklərinə qədər öyrəndiyini göstərir.

“Müsibəti-Fəxrəddin” faciəsindəki Hürü nənə obrazının geyim həlli də maraqlıdır. Əgər “Eşq və intiqam” pyesindəki Həcər xanım obrazında kübar Azərbaycan qadın geyimi nümunəsini görürüksə, “Müsibəti-Fəxrəddin”dəki Hürü nənə obrazı gözlərimiz önündə tamamilə fərqli qiyafədə canlanır. Doğrudur, Hürü nənənin geyimini kasıb kəndli geyimi adlandırmaq olmaz. Bununla belə bu geyim bəzi xüsusiyyətləri ilə digər qadın geyimlərindən seçilir. Hər şeydən qabaq bunu qeyd etmək lazımdır ki, Hürü nənə xeyli qocadır, bu cəhət yazıçının özü tərəfindən dram əsərinin əvvəlində “qoca övrət, qulluqçu” [4, 111] kimi qeyd edilmişdir. Lakin N.Vəzirov Hürü nənənin zahiri görkəmi, onun paltarları barədə bir şey yazmır, bunu oxucunun, həm də kostyum üzrə rəssamın öz öhdəsinə buraxır. Hürü nənə qocadır, qocalara məxsus qara paltar geyir, bunu B.Əfqanlının eskizindən də görmək mümkündür. Lakin Hürü nənə təqətsiz deyil, yaşına nisbətən xeyli qıvrıqdır. Əsərin bir yerində Hürü nənə Gülbahar xanıma müraciətlə deyir: “Gündüz getmək olmaz, gərək gecə tamam obanı yuxuya verib, ondan sonra gedim. Bürünərəm yapıncını, başıma basaram papağı, əlimə allam çomağı, düzələrəm yolun ağına. Əlac nədir, axşama da bir zad qalmayıb” [4, 117]. Burada maraqlı olan Hürü nənənin geyimlə bağlı sözlər işlətməsidir. Yapıncı, papaq, çomaq kimi geyim və ləvazimat personajın öz dilindən səslənir. Lakin bu, qüvvətləndirici bədii vasitədir, eskizdə isə rəssam ümumiləşdirilmiş geyim formasına müraciət edib. Hürü nənənin əynində enli yaxalılıqlı tünd qəhvəyi kofta, qara rəngli uzun, gen tuman, belində ensiz qurşaq, başında görkəmsiz örpək vardır. Bu geyim tipi yığma xarakterli olsa da, hər halda milli cizgilərə malikdir. Hürü nənənin geyimində qara rəngin üstün olması onun yaşı və o qədər də yüksək olmayan sosial mənsəyi ilə əlaqədardır. Rəssam Hürü nənənin simasını da yaratmışdır. Onun şəxsində biz qoca, üz-gözü büzüşmüş, lakin iş qabiliyyətini itirməmiş bir qarı görürük. Səhnədə də məhz belə bir surət canlanır.

B.Əfqanlının yaradıcılığına müraciət etdiyi şəxsiyyətlərdən biri də ölməz dramaturq C.Cabbarlı olmuşdur. Onun əsərləri 100 ilə yaxındır ki, Azərbaycan teatrının səhnəsindən düşmür. C.Cabbarlının “Solğun çiçəklər”, “Sevil”, “Almaz”, kimi pyesləri Azərbaycan səhnəsində hər zaman qoyulmuş və bu gün də qoyulmaqdadır.

Ə.Abbasov, İ.Axundov, N.Fətullayev kimi tanınmış teatr rəssamları C.Cabbarlının dram əsərlərinin səhnə tərtibatını, iştirakçıların geyim eskizlərini vermişlər. Onların arasında B.Əfqanlı da vardır.

Rəssamın “Oqtay Eloğlu” pyesinə verdiyi tərtibat və geyim eskizləri maraqlıdır. Oqtayın, Firəngizin, Sevərin, Səməd bəyin və başqa surətlərin geyimləri öz xarakterik detalları, xüsusiyyətləri ilə diqqəti cəlb edir. Əsərin baş qəhrəmanlarından olan Firəngizin geyimi maraqlıdır. Onun geyimi digər qadın surətlərinin geyimindən fərqlənir. Firəngizin geyimi sadədir, təbii, eyni zamanda müasir, savadlı qadınlarda olduğu kimi Avropa tiplidir. Lakin bu geyimi sözün tam mənasında Avropa geyimi adlandırmaq olmaz. Firəngiz surəti oxumuş, savadlı, müəyyən mənada kübar olmaqla bərabər, həm də bir azərbaycanlı qızıdır. Onun xarakterində Azərbaycan qadınına xas olan cizgilər əsərdə özünü aydın büruzə verir. Rəssam bu cəhəti əsas götürmüş, Firəngizin zahiri görkəmini elə müəyyən etmişdir ki, ilk baxışda Avropa sayağı təsir bağışlayan bu kostyum nümunəsində milli cizgilər özünü büruzə verə bilsin. Hesab etmək olar ki, rəssam bu vəzifənin öhdəsindən gələ bilməmişdir. Firəngizin özü milli xüsusiyyətlərini qoruyub saxladığı kimi, onun geyimi də Avropa və Şərqi Avropa ənənələrinin sintezini özündə əks etdirir. Əlbəttə, obrazın geyiminin məhz bu cür olmasında Firəngizin rəfiqəsi Nadyanın da təsiri olmamış deyildir və rəssam bu cəhəti nəzərə almışdır.

Görkəmli dramaturq, yazıçı və kinossenarist Ənvər Məmmədyanın “Şirvan gözəli” pyesinin bədii tərtibatı (1957) B.Əfqanlıın yaradıcılığında mühüm yer tutur. Rəssam həm pyesin bədii tərtibatını vermiş, həm də iştirakçıların geyim eskizlərini çəkmişdir. Əsərdəki Telli, Nüsrət kimi surətlər xarakterik zahiri görkəmləri ilə yadda qalır. Rəssam bu surətlərin hər biri üçün fərqli geyim eskizləri hazırlamışdır. Bu geyimlər həmin dövrdəki Azərbaycan kənd geyimlərinin ümumiləşdirilmiş görünüşünü əks etdirir.

Pyesdəki Nüsrət surətinin geyimi xarakterik cizgiləri ilə yadda qalır. Əgər “Eşq və intiqam”dakı Heydərqulunun geyimi XIX əsrin sonlarındakı kəndli geyiminin ümumiləşdirilmiş cəhətlərini əks etdirirsə, Nüsrət obrazının geyimi öz dövrünün ümumiləşdirilmiş kənd geyimini təcəssüm etdirir.

“Bədurə Əfqanlıın bulaq kimi çağlayan zəngin yaradıcılığı özündən sonrakı nəsillərə böyük nümunədir. Onun qoyduğu yol ardıcılları üçün bu gün də öz təsir qüvvəsini saxlayır” [2, 83]. Cəsarətlə demək mümkündür ki, Azərbaycan teatru üçün geyim eskizlərinin yaradılmasında B.Əfqanlı bir məktəb yaratmışdır. Bu məktəb hələ uzun illər xalqımıza xidmət edəcəkdir.

Ədəbiyyat:

1. Əfəndiyev T. Mədəniyyətdə tarixilik və müasirlik. Bakı, “Təhsil”, 2011, 391 s.
2. Əsədova X. Reyhan Topçubaşova, İzzət Seyidova, Bədurə Əfqanlı. “Sərvət”. Bakı, “Şərqi-Qərb”, 2013, 104 s.
3. Sadıxbəyova S. Azərbaycan Opera və Balet teatru rəssamlarının teatr-dekorasiya sənəti. Namizədlik dissertasiyasının avtoreferatı. Bakı: 2004, 26 s.
4. Vəzirov N.B. Əsərləri. Bakı: “Şərqi-Qərb”, 2015, 422 s.
5. <http://regionplus.az/az/articles/view/5694>
6. <http://www.kaspi.az/az/bedure-efqanli-seneti/>

Эскизы национального костюма в творчестве Бадурой Афганлы Резюме

В статье говорится об эскизах национальных костюмов, созданных Бадурой Афганлы. Автор отмечает, что за годы своей творческой деятельности ею было создано большое количество эскизов, отличающихся оригинальностью, самобытностью и ярко выраженным национальным характером.

Таковы, в частности, эскизы костюмов Хаджар, Шамси («Любовь и месть», С.С.Ахундов), Махмуд бека, бабушки Хюри («Горе Фахреддина», Н.Б.Везиров), Нусрата («Ширванская красавица» Э.Мамедханлы) и многих других образов. В статье отмечается вклад Б.Афганлы в развитие театрально-декорационного искусства Азербайджана.

Ключевые слова: Театрально-декорационное искусство, эскизы костюмов, Бадурой Афганлы, Наджаф бек Везиров, Сулейман Сани Ахундов.

Ulkar Bayramova National costume sketches in Badura Afganly's creative work

Summary

The paper highlights the national costume sketches created by Badura Afganly for Azerbaijani theatre. The author mentions that in the course of her creative activity she created a number of attractive sketches distinguished by their originality, individuality and striking national character. Sketches of the costumes of Hajar, Shamsi ("Love and Revenge", S.S.Akhundov), Mahmud bay, grandma Huru ("Fahredden's Woe", N.B. Vazirov), Nusrat ("Beauty of Shirvan " A. Mammadkhanly) and many other characters are of this nature. In the article it is stressed that B.Afganly made a great contribution to Azerbaijan theatre and decor art.

Keywords: theatre and decor art, costume sketches, Badura Afganly, Najaf bay Vazirov, Suleyman Sani Akhundov.

Мәqаләnin redaksiyaya daxil olma tarixi: 25.04.2018 Мәqаләnin tәkrar

işlәнmәyә göndәrilmә tarixi: 03.05. 2018 Мәqаләnin çapa qәbul olunma

tarixi: 29.05. 2018

Мәqаләni çapa tövsiyә edән sahә redaktorunun (vә ya üzvünün) adı: professor Arif Әzizov ADMIU-nun

Elmi Şurasının 06 iyul 2018-ci il, 09 saylı qәrarı ilə çap olunur